

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVI.

Ч. 135. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 13-го червня 1938.

No. 135. Jersey City, N. J., Monday, June 13, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ПЯТЬ ЦЕНТИ В ГРАНИЦЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Tel. "Свобода" ВДЖС 4-0237. — Tel. У. Н. Консул ВДЖС 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛЮБКА КОЛЕССА В АРГЕНТИНІ

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Аргентинські українські часописи приносять звідомлення про виступи світової слави української піаністки Любки Колесси. Грала вона два рази в одному з найкращих аргентинських театрів, Одеої, а найбільші аргентинські часописи принесли надзвичайно похвальні рецензії її виступів. Українські організації, спираючись на українську піаністку, сердечно привітали, за що піаністка висказувала їм прилюдно широкі подяки.

СХОПЛЮВАЧ ДИТИНИ ПРИЗНАВСЯ ДО ВИНИ.

ПРИНСТОН. — (Флорида). — Схоплювач хлопчика Кешів, МекКо, признався остаточно до всієї вини. Він сказав, що закравився до спальні хлопчика, він йому сплячому зав'язав на уста й очі дві хустинки. Потім, взявши його на руки, подався до свого дому. Там побачив, що хлопчик уже не жив. Тоді він загинув його побив в корчі і там кинув, а саме підшов приготувати листи до Кешів, щоб дістати окуп. Говорив він, що зробив це тому, що хотів дати його і своєї жінки здобути гарне, вигідне життя. Його жінка, довідавшись про цей жорстокий учинок подала в гістерію і заявила, що вирікається його, не хоче нічого про нього знати і бажає, щоб він дістав за це справедливо заслужену кару.

ГЕЙГ ЗІЗНАЄ ПЕРЕД СУДОМ.

НЮАРК. — Посадник міста Джерзі Сіті, Гейг, зізнався як свідок перед місцевим судом в справі заборони свободи слова в Джерзі Сіті. Він говорив, що фактично ніхто в Джерзі Сіті не забороняє свободу висказувати свої думки і переконання, наскільки ті думки і переконання не підбурюють публичного спокою і не прямують до повалення американо-американської системи. Він тяжко обвинувачував комуністів, які власне до того прямують. Далі говорив, що юні Комітет Промислової Організації знаходяться в заряді комуністів. Свої твердження він підтримував документами. Він наводив, що ці юні погрожував насильством 3,000 своїх людей в цілі заборони публичного спокою і ломання закону в Джерзі Сіті.

О'КОННОР ПРО ЗАГРОЗУ КОМУНІЗМУ.

НЮ ЙОРК. — Конгресмен О'Коннор виголосив через радіо промову, в якій сказав, що широкий американський загал цілком добре оперся комуністичній ідеї, якби не люди на високих публичних становищах, які ширять цю заразу. Він сказав, що комуністи просякають публичну адміністрацію, промисел, школи, армію і флоту, церкву, Цивільний Консервативний Корпус та молодіжні організації, такі як „Вай Ем Сі Ей“ і „Вай Доблю Сі Ей“.

ЧИ ГРОЗИТЬ АМЕРИЦІ ГОЛОД?

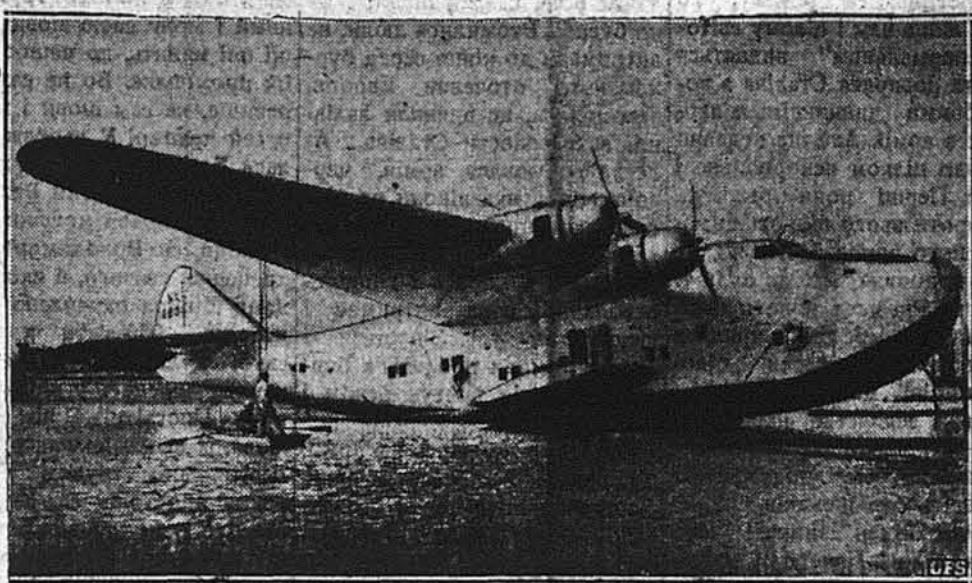
ВАШИНГТОН. — Урядова статистика подала до відома, що цього року Америка буде мати найбільший збір пшениці, який колинебудь був записаний в історії. Цей збір буде вносити поверх біліона бушлів. Себто, коло 250 мільонів бушлів більше, ніж її потрібно. Додавши до того 200 мільонів бушлів пшениці з минулого року, можна твердити, що цього року Америка матиме надлишки 450 мільонів бушлів пшениці. Проте ціна на пшеницю не спадає, хоч уряд побоюється, що вона готова спасти. Та правдоподібніше це, що страшна посуха в Європі, яка в деяких краях дуже знизила збір, удержить ціну пшениці на давній висоті, а може навіть піднесе її.

ВЧЕНІ ДИВЛЯТЬСЯ ДАЛЕКО В БУДУЧИНУ.

ФОНЕ ДІВЛАН (Пенсильванія). — На зборах „Юні Промислової Демократії“ промовляв бувший голова комісії долини Місісіпі, Моріс Кук. Він сказав, що Америка тепер дуже необачно господарює, і коли так далі буде господарити, то за сто літ стане жебрацьким краєм. Закладає він теперішній національний господарці це, що вона не дбає про те, щоб відживляти землю. А земля, коли не відживляється, то в кількадесять років тратить свою плодючість. Також зливи і повені в нищильний спосіб знищують плодючі версту землі з мільонів акрів, оскільки вони вилітають з ґрунту, що в управі не надається. Через те Америка тратить величезні багатства. Але за неї теперішній хвилиною добробутом суспільства того не бачить. Тільки федеральний уряд, при допомозі всіх американських суспільних шарів, може зарадити цьому.

ЧЕРГОВА ЛЕТУНСКА КАТАСТРОФА В АМЕРИЦІ.

ДЕЛЯВЕН (Іллінойс). — Тут скоїлася чергова летунська катастрофа, в якій загинули всім військовим летунів. У часі бурі військовий бомбовик тяжкої конструкції знайшовся у небезпечі і підлягав шуканню місця, щоб осісти. В часі обертання натрапив на гурган, який обірвав бомбовиків крило. Після цього бомбовик рухався з цілою силою в землю і як тільки зіткнувся з землею, завнявся полумінню. Всі згоріли.

ЛІТАК УШКОДЖЕНИЙ ПОЛІНОМ.

Найбільший літак у світі, 82,500-фунтовий „Атлантик Клипер“, призначений для підприємства „План Америкен Ервейз“, потрапив під час пробі на водах проливу Пюджет, коло Сіетла, в стейті Вашингтон, на диваоче у пробі на водах. Літак було відіслати до направи. Літак має 4 мотори сили 1,500 парових коней. Він має приміщення для 74 пасажирів.

НАПАД НА БЕЗРОБІТНОГО В ЛІСКУ.

У ресторані Зигмунта Янкевича в Ліську напали два ватажки з пліткою Шелькою та сержантом Пірогом у присутності капітана Зелінського (всі три останні організатори П. В. в Ліську) на безробітного Степана Скрипочку з Монастиря коло Ліська і намагалися силоміць відібрати йому членську відзнаку „Прогресу“. Нападники викручували С. Скрипочку руки, подерли на ньому одяг і вимушували від нього, щоб він заявив, що є „русин“, а не українець. Коли Скрипочка вдалося видертись від них на вулицю, поспішалися на нього образливі вислови.

ЗАСТРИВ ЖІНКУ НА СХОДАХ КОСТЕЛА.

В Крачковій, повіт Ланьцут, у хвилі, коли з костела виходила по вечірній Гонората Новак, жінка одного з місцевих робітників, підійшов до неї її муж і зачав робити їй докору. В суперечці Новак відібрав револьвер і стрілив. Коли Новакова впала на землю, Новак стрілив до неї ще два рази і убив її на місці. Вбивник згодився сам у поліційному уряді й признався до вбивства.

ЗРУБАЛИ НАЙСТАРШЕ ДЕРЕВО.

В десеннському повіті на Виленщині зрубили за 100 зл. найстарше дерево в Польщі, старий дуб, обводу 11 м.

МОРД У КОНЦЕНТРАЦІОННОМУ ТАВОРІ.

Два в'язні ізоляційного табору в Бухенвальді-під Ваймаром замордували лопотарю, вартівника з відділу охорони, забрали карабін і втекли. Загрозблений карабін покинули зівніш коло села Отмаргав-зені.

ТРЕБА 2,400 НАРЕЧЕНИХ.

Один великий токійський щоденник умістив таке оголошення: „Гарна майбутність чекає 2,400 молодих японців, що виїхали до Манчжоу, і там вийшли заміж за молодих японських емігрантів. Кандидати мусять бути цілком здорові і любити сільське життя“.

ГРАНАТА ЗО СВІТОВОЇ ВІЙНИ РОЗІРВАЛА ХЛОПЦЯ.

В Горішніх Сернках, рога-тинського повіту, знайшов 7-літній Іван Федик у полі артилерійну гранату ще з часів світової війни. У товаристві 20-літнього Івана Мельника Федик пішов під ліс, де зачав розбирати гранату. В одній хвилині запальник експлуодував, а його відломки розірвали на дрібні кусні тіло Федика. Мельников обірвало ногу нижче колін і праву стопу. Кусні тіла Федика розкинув вибух на віддалі кількадесять метрів.

ПРИСВОЇЛИ СОБІ 16,294 КГ. ВІВСА.

У станіславському суді судили директора склепу кооперативи „Леснік“ з Ворохти, Віт. Томулю, і його помічника Романа Новака, обвинувачених за те, що присвоїли собі повірене їм кооперативою добро у виді 16,294 кг. вівса. Рівночасно судили трьох мешканців Ворохти: Миколу Жмуданського, Яна Яновського і Миколу Мартушчука. Їм закидали, що вкрали 9 мішків вівса з магазину кооперативи. Окремо Мартушчукові закидали перекуство функціонера поліції, пшодровника Матковського, якому по вияві крадіжці Мартушчук всунув до кишені 50 зл., щоб мовчав.

ПОМЕРЛА 113-ЛІТНЯ БАБУСЯ.

В селі Рожище на Волині померла 113-літня Анастасія Рубіновська. Ціле життя вона не хворіла. Тепер жие ще її 90-літній син, а в похоронному кондукті йшли чотири внуки в віці від 50 до 60 літ, кілька правнуків у віці 18—30 і кільканачат праправнуків дітей у віці від 5—10 літ.

НА РОБОТИ ДО ЛАТВІ.

В Бжостку, Яслі й Жмигорові, ясельського повіту, відбулася рекрутація до робіт до Латвії в приваті старости й делегата латвійської Рильничої Палати. Зрекрутували 300 осіб. Рільні робітники в Латвії дистанту мешкання з повним утриманням і коло 40 зл. місячною готівкою.

СКАНДАЛЬНА АФЕРА У ВАРШАВІ.

Поліція веде слідство у справі великої афери шантажистів, які деморалізували молоді Польська преса пише, що кільканачат молодих людей, театральних статистів, шантажували особи на високих становищах. Шантажисти втягали у свої сіті молоді і зводили її на жовткі. На цьому тлі кілька молодих осіб у Варшаві скінчили самогубством. Слідство обіймає шораз то ширші кола.

ЯЙЦЯ, НАПОВНЕНІ ВОДОЮ.

На просторі перемиського повіту поліція впала на слід досить зручного обману. Михайло Попельник з Пацькович, перемиського повіту, продавав білків й жовтків без шка-ралуш. Шкаралуші наповняв водою, заліпав з обох сторін гіпсом, пакував їх у скрині й висилав до кооператив. З Попельником у змові були 5 осіб. Їх арештували.

НУРЕЦЬ ЗЛОДІЄМ.

Окружний суд у Гдині розглянув справу нурця Сеї, обвинуваченого за крадіжкою цини на шкоду одної спеціальної фірми. Блок цини лежав на дні моря. Нанятий, щоб видобути цину з моря, нурець Сея заявив, вернувшись з води, що блоку не знайшов. У дійсності він виводив його з моря й продав. Суд засудив цього нурця на 7 місяців в'язниці.

СОВА СКАЗИЛАСЯ?

Незвичайний випадок трапився в дворі Озляти під Варшавою. На ілудчому возом через ліс селянина напала сова й болоче його погрозла, описали кинулися на коні, що зачали пошукати. Сову застрілили. Вона була, здається, скажена.

БІЖКА В КІНІ.

Під час висвітлювання, фільм в кінні каси на у Варшаві, коли на екрані з'явився канцлер Гітлер як гість Мусоліні в Римі, глядачі жиди зачали свистати й жадати, щоб зняти фільм з екрану. Привні польські студенти за-протестували. Прийшло до бійки. Кількох жидів побили.

КРАСВА ПРЕСА ПРО ВБИВСТВО ПОЛК. КОНОВАЛЬЦЯ

ЛЬВІВ. — З відомостей, поданих львівською пресою про те, як згинув полк. Євген Коновалець, виходить, що він прибув до Роттердаму 23. травня в год. 11:20 передполуднем поїздом з Німеччини і заїхав до Гранд-Готель Сентраль, де винайняв кімнату ч. 104. Мав із собою досить великий кундер, валізу і машинку до писання. Як потім виявилось при ревізії, в кундері була велика маса українського пропагандного матеріалу. Машинка до писання була українська.

Кельнер про пакет.

Зараз по приїзді полк. Коновалець вийшов з готелю і заїхав до каварні „Атланта“, куди по кількох хвилинах, десь коло 12. години зайшов також інший чоловік, високий бунет, і приєднався до полк. Коновальця. До новоприбулого звернувся кельнер по німецьки і спитав його, що замовляє. Кельнер завважив, що новоприбулий гість вручив полк. Коновальцеві пакет середньої величини, що виглядав наче запакований книжка. По врученні цього пакету, що його полк. Коновалець положив біля себе на кріслі, випив той новоприбулий гість душного замовлене пиво і, не заплативши, попрощався з полк. Коновальцем і швидко вийшов з каварні. Полк. Коновалець посидів ще хвилину, а опісля, поспішив пакет до верхньої кішени маринарки, вийшов з каварні й пішов у напрямі свого готелю. Експлозія настала в годині 12:15 вполудні і вона розірвала полк. Коновальця по шиятці.

Барановський про Валюха.

Того самого дня в год. 4. пополудні прибув до Роттердаму літаком чеських летунських ліній „Владислав Бора“, себто Ярослав Барановський, що перший розпізнав полк. Коновальця, а поглянувши на нього, зімлів на місці. Барановський мав відібрати від полк. Коновальця у Роттердамі гроші, а полк. Коновалець мав стрітнутися з одним чоловіком, що фігурував під назвищем Валюх, з яким полк. Коновалець стрічався вже й попередньо, навіть у Роттердамі. Валюх не раз передавав полк. Коновальцеві пачки з солодощами і папіросами. Але оточення полк. Коновальця не допускало, щоб він навіть курив передавані йому тою особою папіроси, бо боялися, що вони можуть бути отруєні. Оточення полк. Коновальця й його дружина остерігали його перед Валюхом, якого вважали агентом ГПУ. У пачці, яку Валюх передав полк. Коновальцеві, була годинникова бомба, яка вибухла кілька минут по тім як Валюх відійшов.

Був литовським громадянином.

У похороні полк. Коновальця узяв участь литовський консул, бо виявилось, що полк. Коновалець був литовським громадянином.

Шукають убивника.

Голандська поліція і німецька скомунікувалися і працюють разом над тим, щоб довести до зловлення убивника полк. Коновальця. А голандський уряд визначив високу нагороду за зловлення Валюха.

СВЯТО „ПРОСВІТИ“ ЗВЕДЕНО ДО ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ.

ЛЬВІВ. — Ювілейні свята „Прогресу“, що мали стягнути до Львова сотки тисяч українських громадян, як відомо, не відбулися через перешкоди, що їх поробила польська влада. Отже тому зведено ювілейне свято тільки до вродистого богослуження і посвячення прапору „Прогресу“ в соборі св. Юра, що й відбулося 22. травня. На святі був одиниці із живих основожників „Прогресу“, 90-літній о. шамбелян Михайло Цегельський. Нарід заповнив не тільки собор і подвір'я, але й цілу площу перед собором. Як внесли прапор „Прогресу“, вдарили всі дзвони, а хор відспівав „Сей день“. Архидієц Службу Божу відправив єпископ Будка в асисті найповажніших та найстаріших священників дієцезії. На почесні місця стояв головний виділ „Прогресу“ та Ювілейний Діловий Комітет, а далі представники українських установ. Прапор „Прогресу“ виконано в робітнях Народного Мистецтва за проектом артист-малюря Святослава Гордінського. Вважають його справжнім архитвором та найкращим з усіх українських прапорів. Цього зоміст слово допомогло о. Леонтій Куницький, відомий з ведення дипломатичної акції українським політичним в'язням. Акту посвячення доконав митрополит Шептицький у своїй каплиці. При посвяченні сказав митрополит між іншим таке: „Велике й радісне торжество 70-літнього ювілею „Прогресу“ святкуємо серед всенародних терпіння, що стає неможливо виявити те, що кожний відчуває, кожний розуміє, кожний терпить“.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У КАЛАМУТНІЙ ВОДІ

Комуністична партія в Америці дждалася того, що американська преса починає дивитися на комуністів з роззявленим ротом. На останній річній конференції цієї партії діялися річі, на які газетні репортери й коментатори аж охали з дива.

Передовсім ця партія, що проголошує себе справжньою соціалістичною партією, говорила на своїй конференції про все, лише не про боротьбу за заведення соціалізму. В порівнянні з нею соціалістична партія, котру комуністи залюбки називають „соціал-фашистами“, багато більше відкрито закликає до революційного походу проти капіталізму, котрий вона вважає основою всякого суспільного лиха. Замість цього комуністична конференція немовби тим і займалася, що перемальовувала свої червоні кольори на барви звідистого прапора.

Партія проklamувала передовсім свою лояльність американській конституції, тій самій конституції, котру вона саме досі в своїх книжках і газетах представляла як клясовий документ багачкої класи.

Далі партія приказала, що кожний член комуністичної партії має бути американським громадянином або хочби декларантом. У цей спосіб вона пробує змити закид, що, мовляв, комунізм це чужинська філософія. Очевидно, спроба зовсім пуста, бо можна бути й американським громадянином, а не лише брати свої думки з заграниці, але й звертатися всею роботою проти інтересів Америки. До того ця частина партійної енуціяції цікава ще й тим, що вона, видно, викидає з партії лояльних комуністів з Китаю, Японії й Індії, що на основі закону про громадянство не можуть ставати американськими громадянами.

Далі партія проголосила, що вона вже не є секцією інтернаціональної комуністичної партії, а лише стоїть у союзі з братніми комуністичними партіями інших країв. Ясна річ, що цю заяву партія хоче затерти вражіння, що нею командує з Москви. Що це тільки політиканська штучка, видно хочби з цього, що партія називає Троцького ворогом робітництва, а зате устами Бровдера заявляє охоту провадити далі традиції Джеферсона й Лінколна. Конвенція кілька разів висказувалася за президента Рузвелта, що, річ ясна, не допоможе ні рузвелтові, ні комуністам.

Як бачимо з того, комуністи вимахували сильно звідистим прапором. Декотрим з них було навіть цього мало, тож убиралися в звідистий прапор, а декотрі заявляли, що готові його їсти на кожне снідання.

Чи переконали кого комуністи, як вони гатилися кулаками в груди й запевняли світ, що вони патріотичні американці? Як можна судити з газетних висказів, не переконали вони цим нікого. Назгагал американці зрозуміли, що не треба так сильно кадити, коли ніщо не смердить. Вони зрозуміли, що весь цей американський патріотизм це лише маска, за котрою лишилося те саме обличчя льюкаїв Москви. Комуністи хотіли приєднати для себе американську демократію, але чи від них відвернулася, бо перша засада демократії — грати у відкриті карти. Своїми ультрапатріотичними заявами комуністи викликали вражіння тайного товариства, що заявляє одно, а тихцем робить друге.

ОСТАННЯ СТАВКА

Часописи знову принесли звістки про нові арештування між вищими офіцерами червоної армії в Москві і на провінції в СРСР. Кривава рука Ежова ділає даліше...

Що нас вражає в цих відомостях? Певний цікавий процес осамітнення диктатури і наближення останньої розгрівки.

Киньмо оком взад, погляньмо ретроспективно на історію большевицького режиму. То тепер лише нам і цілому світові „нормальним“ видається кривата розправа Сталіна з ворохобними чинниками в партії чи в армії. Але це недавно це було цілком ненормальне і дивне. Перші роки режиму... Що проти нього підносили голу його вороги? Певно, це було природне. Але де були ті вороги? Річ ясна, вороги соціалістичного режиму крилися серед шляхти, серед „білогвардійців“, між буржуазією... Але вже селянство, наприклад там, де йшло про відібрання поміщицям землі, підтримувало навіть большевиків.

Потім обман зник і село переконалося, якого „шви́ндля“ жертвою воно впало. Почалася правильна війна большевицького режиму з селом. І знов говорили: Ну, не дивно, що село перекидається в табір ворогів большевизму; цеж власницька стихія; деж їй погодитися з колективізацією? Отже ворожість села допускати. Але урядовий апарат, але партія, але армія — це вже напевно тоді вважалися остаточно комуністичного порядку.

Потім нагдо прийшли процеси проти „вредителів“, проти „шкідників“ советського будівництва, які то на залізницях, то в борах, то на фабриках, з намови нібито заграничних „інтервентів“, систематично кидали колоди під ноги советській господарці. І знову думали люди: Ну, так, це можливо; таж у „спеці“ приймають навіть бувших буржуїв, аби на фаху своїм розумілися. Відізналася буржуйська кров... Але за те партія, твориво Леніна, партія, вихована на Марксі й Енгельсі, партія, що повадила буржуазний лад і запровадила комунізм, вона напевно не схибить!

Але показалося хутко, що й це не таке певне.

Знов почалися процеси. І то не проти партійних новиків, а таки проти „старих большевиків“, проти співробітників Леніна. І вони показалися „зрадниками“ справі пролетаріату всі оті Зіновєви, Раковські, Рикови, Криленки, Скрипники, Каменєви, Радеки і як там вони ще називаються... Світ здурнів з дива. І навіть Лев Блюм і цілий 2-гий інтернаціонал засоромилися за своїх московських приятелів.

Але всеж казали люди: Всяко буває... Втомилася людина, не витримали до кінця серед буржуазного оточення Європи, заломилася, не виявили залізної витривалості Сталіна... Але за те, мовляв, армія, червона армія, яка ніколи не піддавалася напештам ворогів режиму і біла ворогів пролетаріату, вона „краса і гордість революції“, вона витримає і нехай там усі Зіновєви і Троцькі змови роблять з буржуїями, армія, врятує режим і Сталіна.

Аж нагло почалося і в армії. Духацький... А потім інці. Перший процес проти советської генералії... Другий... Змов у Білорусі серед корпусу летунів... Тепер нові арешти і нові розстріли. Непевний Ворошилов... Непевний Бліхер... Непевна сама червона армія... Хтож певний?

Такий є процес загнвання червоного режиму в СРСР. Всі його ставки показались битими життям. Ставка на село бита. Ставка на нову бюрократію бита. Ставка на сплячущий міцно власний орден-партію бита. Ставка на армію теж. Лишається поліція, Чека. Але по афері Ягоди і вона не може похвалитися, що є в очах диктатора абсолютно певна...

Режим вистріляв разом з своїми ворогами всі свої набой. Він стоїть супроти грізної непевності, супроти незнаного завтра.

Один щасливий генерал — і кривавий сатрап Кремля скінчить так, як скінчив останній Романов.

А наступити це може що дня і що години. Навіть більш несподівано, ніж „аншлюс“. Ось що треба нам пам'ятати і бути до того готовими.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НЕ СМЕРТІ ЗАПОВІТ, А ВОСКРЕСЕННЯ!

(Проповідь о. пралата Л. КУНИЦЬКОГО, виголошена у Львові на Святоюрській Горі при посвяченні ювілейного прапора „Просвіти“).

Христос воскрес! Молитвою горячо сердечно витемо, між себе приймаємо ювілейний прапор Матері-Просвіти. А прапор наче живий, якби молитву нашу розумів і служив Богу, піднявся пишний, стрункий, молодий і грається, міниться красками гармонійними і мову свою мовить, наші очі манить, до нашого серця промовляє. Бо не само дерево, не сам шовк і метал отсей прапор! У ньогож вpleлася Божа ласка з ясного небіа і дар прабатяг Великого Князя Володаря, могутю Русі-України, св. Володимира, дар хрещення святого, в якому володим Дніпра окрещено душі народу. 950-ліття християнської культури українського народу вpleлося у шовки прапора „Просвіти“. В ній історія жива. У нього вpleлася наша освіта, що трудом слов'янських апостолів св. Кирила і Методія нам книгу премудрости подала й очі отворила на святу правду на землі, на благословенній Українській Землі, на землі вольній. Ой, прапоре! Чомуж при тобі та дійсність у тій ховається, як ховається сонце за чорні хмари? Від сходу до заходу сонця хмари. Дійсність оттака. Бо дісна доля, доля українського народу, є як доля Симеона Киринейського, що з поля сонця прийшов поглянути на Христа. А Христос під хрестом упадав. Ворогж його хотіли його живого на Голготу довести, щоб Він живий у ганьбі помірвав. І побачили вороги дужі рамена Симеона й очі його як у дитини добрі, щирі, а довні болі й жаху на вид того, що діялося до святого правдою на землі. І не питались вороги і Симеонів не дали нічого спитатися, лиш хрест важкий на його дужі плечі поклали і приказали їм обом з Христом їти на Голготу. Ненавистю сліпі вороги забули ще й у Бога спитатися, у землі, у скал Голготи, чому велів у цю хвилину мовчати, чому Бог мовчить, чому земля під ними не розпадеться, не дріжнить? Ніщо! Вороги й без питання неждано ними відповіді діждалися, неждано відповіді

страдалців у їх воскресні вжиті й перемозі! Чи чуєш, прапоре! Послухай повісти за той святой хрест, що його ворог злий як сатана струтив з найдорожчої нам могили, що у Каневі на горі, над Дніпром сонце зустрічає. Той хрест святой струтив ворог з могили й кинув його на рамена українського народу, хрест такий великий, що його важку тинь ми на своїх плечах відчуваємо, всі відчуваємо, що українське серце у грудях носимо. Тоді то, ворог вимовив слово суду над нами — смерть. А хрестоносць відповів, що лад твоє — діявольська лож: то не смерть, то тільки страсть і заповіт воскресення святої правди, волі золотої на землі, на Українській Землі. Бо з могили встав той, що не вирає, встав геній. Чи бачиш, прапоре, його? Віж же тебе вітає, тебе обіймає і шепче і каже тобі так голосно, щоб ті слова почуло кожне українське серце: Учїтеся, брати мої, думайте, читайте... Прапоре! Ти чим словом живий і житимеш, поки сонце сїє! А з підлісенької Білої Гори до тебе прилинув другий Добрий Дух і твої шовкові нитки, твої райдужні барви насичує словом живим, могутим: „Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш, а не вирвеш мидости й віри не возьмеш, а не вирвеш любови й віри не вирвеш, бо руське ми серце і віра руська!“ Словом — присягою оцього псалму Русланового ти живий і вічно молодий житимеш серед поколінь українського народу, бо віра серця його „як Бескиди поставилася на любови“. Та чи тільки ті два великі немирущі духи вітають тебе нині, наш прапоре? А ми всі? Чиж очі наші не спочивають на тобі радістю великою, чи серця наші й душі не обіймають тебе вірою й любовю горячою, живою? Так, ми! Але де ті сотки тисяч, що нині хотіли тут бути, а бути не можуть? Вони тут коло святого прапора. Я їх бачу, я чую їх приваєність, чую пошум їх живих душ довкugi цього прапора, як вони його вітають, як з нами щиро молитву мовлять, як з нами бажанням ясного світла прапор обдають. То тільки ті їх нема. А душі є, душі мільйони українського народу. Чи чуєте, браття, як докруги прапора серця українців дзвонять дзвонять? Я чую! Бо кажу вам — нема у світі такої кричі, щоб такі голосні дзвони вилити в серця, як голосні удари людських сердець, що люблять! А їх мільйони, тих сердець України, що дзвонять дзвонами Великодня, на благословення прапора Матері-Просвіти! В тій сильній мові душ, у гомоні сердець мільйонів лежить величність нинішнього Свята. Свято скінчилось, наш Найдостойший Владика благословить прапор на його великий шлях, на ясний шлях, що тернями стелиться українськими землями, щоб тим, що бачать, очі нагрівати й серця святою правдою на землі й українською культурою духа накормлювати, а тим голодним правди, ще незрячим, щоб очі отворити і силу вливати, щоб і вони побачили, і пішли за прапором на шлях перемоги! Перемоги над чорною годиною і владою тьми, Амінь!

як з нами щиро молитву мовлять, як з нами бажанням ясного світла прапор обдають. То тільки ті їх нема. А душі є, душі мільйони українського народу. Чи чуєте, браття, як докруги прапора серця українців дзвонять дзвонять? Я чую! Бо кажу вам — нема у світі такої кричі, щоб такі голосні дзвони вилити в серця, як голосні удари людських сердець, що люблять! А їх мільйони, тих сердець України, що дзвонять дзвонами Великодня, на благословення прапора Матері-Просвіти! В тій сильній мові душ, у гомоні сердець мільйонів лежить величність нинішнього Свята. Свято скінчилось, наш Найдостойший Владика благословить прапор на його великий шлях, на ясний шлях, що тернями стелиться українськими землями, щоб тим, що бачать, очі нагрівати й серця святою правдою на землі й українською культурою духа накормлювати, а тим голодним правди, ще незрячим, щоб очі отворити і силу вливати, щоб і вони побачили, і пішли за прапором на шлях перемоги! Перемоги над чорною годиною і владою тьми, Амінь!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбулися в середу, 15 червня, в год. 7:30 вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фіф Стріт. Тому, що є важні справи до полагождення, ростяться усіх членів прийти на ці збори. — М. Баран, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Піврічний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 385, відбувся в середу, 15 червня, в год. 7:30 вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фіф Стріт. Будеться прийняти нових членів. Вступ вільний. — Н. Грескій, пресд.; Н. Дмитрук, кас.; О. Козак, секр.

Львівка.
До одного ресторана приходить гість і каже собі дати чай. За хвилину кличе кельнера: — Віднесіть чай, а дайте мені замість нього каву. Вийняв каву і виходить. Але при дверях задержує його господар: — Пане, а платити! — За що? — Та за каву! — Я за каву дав вам чай! — То платіть за чай! — Або я його пив?

Рада.
— Коли хочете мати щастяве життя, послушайте моєї ради.
— Якаж вона?
— Ніколи не слухайте того, що вам другі радять!...

ДИВНІ РОСТИНИ

Трійливе дерево.
Таке дерево (антіррія тексікарія) росте на Малайському (Індійському) архіпелазі. Малайці звуть це дерево „у-пас“. Має це дерево в собі молочний сік, якого туземці живляють до затроювання стріл. Подорожні оповідали, що це дерево таке дуже трійливе, що не лише побіч нього не можуть жити ніякі створіння, а навіть птахи, які летять високо понад дерево, падають неживі. Населення туземної оселі, що жило 14 миль далеко від дерева, вимерло — мовляв — наслідком випарів із того дерева. Люди вірили в те так довго, поки не переконалися, що причиною смерті було не дерево, а вулканічний квас, який добувся з землі з багатьох щілин.

Дерева „корови“ та „криниці“.
Є оповідання, що мандрівники врятувалися від смерті у безводній околиці завдяки дереву, яке давало з себе воду чи молоко. І справді є дерева, які дають молочний сік, що його смак дуже схожий на коров'яче молоко. Вже здавна давня індійці знали такий сік, а звали його „сома“. Цього напитуку вживають індійці при релігійних церемоніях. У Венесуелі росте також таке дерево з молочним соком, а також у вододілі Амазонки у лісах росте інша порода молочного дерева. Дивно во-

но виглядає, як до схід сонця туземці з ріжними посудинами йдуть до лісу та замість коров'ячого „доють“ дерева, проверчують діри, та набирають у посудини молочний сік.

Дерево „криниця“ (бавгіння ексція) дає дуже багато води. Треба лише відрубати гілку, однак з рани не вийде ні краплі води. Шойно як відрубати другий кінець гілки, вода сильно виливається. Треба тільки приложити один кінець гілки до уст і пити наче з рури.

Ростини, що ловлять комах.
Таких ростин, що ловлять комах, щоб ними поживитися, є чимало. Та також багато є ростин, що ловлять комах не для їжі, лише на те, щоб запилували цвіт. Держать їх у неволі, поки не сповняться того завдання. Зпоміж цих ростин найбільш цікаві ті, що примусовим купілем примушують комах запити цвіт. Є така тропічна рослина, звана зозулинець, яка виділює все стільки меду, що мід цей заповнює великий збірник і це постійно витікає з нього щільною. Однак бджоли тиснуть не до того меду, а до ніжної ткаки, що є також солодка, яка вистілює нутро збірника. При тому раз-у-раз якась бджола падає в мід, а рятуючися, дістається до щільни, яка є в збірнику та якою протікає надмір меду. Там у щільні є стовпик

цвіту. Коли комаха перейшла вже таксамо через ішній двіт, то на хребті має пилкоцвіт; тим пилком тепер зачіпає об хвостик і запилює цвіт. Та рівночасно забирає з собою новий пилкоцвіт, що є коло стовпика, і таксамо далі переносить цей пилкоцвіт на інший цвіт. Подібний купіле переходить комаху у споріднений цвіт, однак там комаху з купілем спеціальним приладом викидає рослина на силу, а як опадає, зачіпає за стовпик і запилює його.

Найбільші та найменші цвіти.
До найбільших цвітів належить відома з численних мальонків рафлезія. Це галапас, що живе в коріннях ліан на острові Суматрі. Має велетенський цвіт, проміром три стопи, а виростає безпосередньо з коріння ліани, не має ні листя ні біла. Цвіт важить 40 фунтів, а подобає на великий кусень м'яса, що гниє. І цей цвіт запилюють мухи, які живуть на падлинні. На Суматрі росте ще один велетенський цвіт, найбільший із досі відомих. Це величезний бульб'як рослини, званої анорфалос тітанум, виростає цвіт, високий шість стоп. В африканських пустинях ростуть грубі, мясисті, кільчасті й часто безлисті рослини. На пустині Каларгарі росте велівчій мірабіліс. Перший відкрив її природник Вельвіч. Коріння цієї рослини скрите глибоко під землею, під землею росте також пеня, а понад землею вистає його ледви на стопу. Зате ця частина пня, що вистає понад землею, має в обводі

дванадцять стіп. Із пня виростають ледви два листки, що живуть багато літ, себто ввесь час, як живе рослина. Колір цих листків бурій, виглядають наче шкіра, а потмарпані вітром на вузкі шпалери. Із пня при насалі листя виростають віхи багрянцх цвітів.

Друга така дивна африканська рослина це тустудіарія елєфантіпес, яку звуть теж черепашчиною рослиною. Рослина ця свої засоби поживи й води складає у підземному пні, що почасті вистає понад землею. Ця частина, що вистає понад землею, покрита грубою верствою кори й коріка та подобає на шкаралупу великої черепахи. Часто така рослина має в промірі дев'ять стіп. Ця верства корка охорононе рослин перед гострим вітром, що несе піски та стинає всі м'які й зелені частини. Лише тоді, як надходить дощова пора, з пня виростають довгі парості, цвітуть, мають овоч, а як прийде посуха, гинуть. В нутрі тієї рослини є тканка, що має в собі багато крохмалю, з якого туземці роблять т. зв. готентонський хліб. Подібно живуть ріжні гарбузуваті африканські рослини, лише вони схожі радше на великі камені або на зелені грудки землі, що оживають лише в дощовій порі.

ЧИ ЖИВУТЬ ЩЕ ЗВІРІ-ВЕЛИТНІ?

Відомо, що колись жили на землі зовсім інші звірі й зовсім інша була ристня. Звірі ті це були ті звірі, що потребують. Всі справжні велитні. Кістяки таких звірів можемо бачити у світових музеях, нпр. т. зв. діпльодока — кістяк довгий 75 стіп!

Холод — ворог звірів-велитнів.
Зовсім ті дивні звірі ще не вигибіли, як загально думають. Лише в тих землях, де вони були колись явилася людина. В Патагонії жили ще ті звірі ратворіння, минулися беззом із копитними та малоповоротно. Минулися тому, що життєві умовини в звірів: змій-погтора, тих околицях, де вони гровий змій, панцирний жили, зовсім змінилися. Нпр. в Європі сьогодні нема такого тепла, якого ті звірі потребують. Всі вони люблять тепло; воки споріднені з ящірками, вужами та черепаками, тому зрозуміле, що вони забралися до теплих країн, як теплі дні в Європі минулися.

А в тропікальних околицях ті велитні-звірі ще не вигибіли, як загально думають. Лише в тих землях, де вони були колись явилася людина. В Патагонії жили ще ті звірі ратворіння, минулися беззом із копитними та малоповоротно. Минулися тому, що життєві умовини в звірів: змій-погтора, тих околицях, де вони гровий змій, панцирний жили, зовсім змінилися. Нпр. в Європі сьогодні нема такого тепла, якого ті звірі потребують. Всі вони люблять тепло; воки споріднені з ящірками, вужами та черепаками, тому зрозуміле, що вони забралися до теплих країн, як теплі дні в Європі минулися.

Отже казки про змій скривають у собі багато правди.

Самособою, люди не бачили живими ні літаючих велитнів, ні звірів, що наче гора мяса покриті панциром ходили по землі. Всі вони зникли безпо-

томно з лиця землі в її „середньовічних часах“.

Літаючий змій-велитень.
Літаючий змій-велитень жив у Північній Америці. Кондор, альбатрос і суп, що ловить агнята, всі вони були карликами в порівнянні з літаючим змієм. Ті птахи з розпростертими крилами бувають великі 9 до 12 стіп, а літаючий змій 24 стопи! Цей дивний звір мав порожні кости, був без зубів, роговий дзюб наче у птахів, а на голові (довгий 6 стіп) костистий гребінь, наче корона. Мусів бути добрий летун із нього, бож порожні кости влекшували тягар, а гребінь на голові, тонкий наче папір, виконував працю керми. Тулуб малий, великі крила, це також прикмета доброго лету.

А таки й такі велитні були ще малі в порівнянні з атлантозавром і діпльодоком, найбільші гори мяса, які колинебудь двигали на собі землі. Довгі були 120—150 стіп, 25—30 стіп високі. Наче каменери. Дуже влучно говорив про тих звірів, що це кити на слонячих ногах, із „гарною“ головою гіпопотама.

Андрій Дубовий (Мекс., Н. Дак.).

УКРАЇНЦІ НА ЗАХОДІ АМЕРИКИ

Молокани.

Молоканство вийшло з того самого духового джерела, що й духоворство, але описав відколось і потекло іншим руслом. Молокани є також напів українці. Вони походять з Харківщини, Катеринославщини, Херсонщини, Таврії і з Басарабії, а решта з Тамбовщини і Саратовщини. Останні це москалі.

З духового боку молокани і духовори різняться. Духовори, як було сказано; вегетаріанці, а молокани — ні, з винятком свинини, якої вони теж не вживають. Молокани також антимілітаристи, але не такі завзяті, як духовори. Ні духовори ні молокани не вживають тютюну та алкогольних напів. У молоканів в основі лежить Св. Письмо, а в духоворів є „написаний закон Божий у серці“. Духовори песимісти, а молокани оптимісти. Це головні різниці. А є ще менші: духовори голять бороди, а молокани ні. Духовори вдягаються в просту, скромну одіжку, а молокани — в шовки, вовну.

Матеріально молокани значно багатші від духоворів. Між ними є такі, що мають по \$400,000 майна. Аж 40% молоканів мають від 10 до 40 тисяч доларів майна. Є теж і вбогі, яких 15%, але вбогим допомагають багатші. Ні одного молокана нема на державній підмозі. Всіх їх у Лос Енджелесі є до 12,000. Крім молоканів у тім місті живуть теж звичайні українці з Київщини і з Галичини, але останніх я не бачив. Молокани мають дома, фабрики, склепи, м'ясарні. Вони виховали в своїх традиціях також свою молодість і захищали її від гнілих впливів великого міста. Та в останніх часах і молоканська молодість не втримується на моральних позиціях своїх батьків і дідів і починає чимраз більше попадати в сіті гріхів. Це налякало батьків і вони почали шукати виходу. Порадившись між собою, рішили покинути Америку і перенестись до Туреччини, де до Арабату. Вже навіть перед урядом Кемеля-паші вони поробили заходи, щоб їм дозволено туди перенестись. Турецький уряд віднісся прихильно до молоканів. Покищо ведуться переговори через турецького амбасадора у Вашингтоні. Туди вже їздили два рази представники молоканів. А незадовго вони поїдуть і в Туреччину, щоб оглядати землю.

Треба додати, що не всі молокани годяться з тим проектом. Деякі старші радять з тим не поспішати, бо нині світ знаходиться на вулкані. Як нас, кажуть, захопить зрив, то прийдець десь згинуть в дорозі, щоб хвилево зарадити деморалізації молоді, вони побудували для молоді велику галя, в якій влаштувають лекції і вчать молоді тих моральних засад, якими жили предки.

Крім Лос Енджелесу молокани мешкають і в Сан Франціску, в Арізоні, Орегоні, а також у Мексику. Туди я й направився з трьома товаришами-духоворами.

У-Мексика.

До Мексики взявся нас везти молокан з Орегону, Василь Добринин, котри має в Мексику своїх. Сам він чоловік дуже сильний. Вийшли ми до Мексики в п'ятьох на автомобілі. Границю перейшли ми вільно, тільки що границя там не така, як між Злученими Державами і Канадою. На цій границі є дуже високі ворота. Одним боком виходять.

По обох боках воріт тягнуться, як далеко видно, дротяна сітка. Не знаю, чи вона тягнеться здовж американо-мексиканської границі, чи тільки коло шляхів і пограничних бюр.

Як тільки ми вїхали в Мексико, картина змінилася. Примітивне життя і простота на кожнім кроці. Автомобілі видно дуже рідко. Їздять волами і мулами. Всі будинки цегляні і покриті черепицею. Смоляних доріг дуже мало, всі земельні. Судячи нашими мірками, божество велике. Проте є там щось поетичне, високе. Ночували ми в одному мексиканському містечку, а потім поїхали далше до одного села, Гвадалупи. В Гвадалупі і в околицях є багато молоканів і українців з Київщини і Харківщини. Гвадалупа викликала на мене незатерте враження: серед гір і провалів Мексика — наше українське село! Зїхавши з гір, вїхали ми у величезне село, довге два кілометри. По середині села вулиця, по обох боках відгороджена плотами, а в кожній загороді ворота і хвірточка. Будинки всі збудовані з непаленої цегли й обмащені на біло. Вся вулиця в тіні дерев, посаджених по обох боках. Підїхавши до хати Василя Пивовара, ми вїхали у ворота й зупинились на огорожі. Прийшли сусіди і розпочалися балачки про мексиканське життя. Це був місяць лютий, а ми всі почувались немов у літі. Бджоли мід збирають, цвіті, зелень, помаранчі, виноград (але ще не був спійлий). Кругом привітно, тихо, тепло.

Молокани поселились у Мексику вже більше як 30 літ. Українці приїхали там трохи пізніше і частина з них живе по містах. Всі мають власну землю і майже всі розбагатіли. В часах революції ніхто з них не терпів. Цього року там вийшов новий закон, звернений проти багатів. Злишню землю всю відібрали, а лишили кожному господареві, що займається хліборобством, 150 акрів; а тим, що займаються випасом худоби, 300 акрів; садівникам залишено по 45 акрів. Решта пішла в резерву для вбогих. Понад назначену квоту ніхто не має права ні арендувати, ні купувати. На основі цього закону поконфіскували також готелі, фабрики, склепи. Майно може мати кожний, але лише до назначеної урядом границі. Деякі з наших людей задоволені з тих реформ, а деякі ні, хочуть мандрувати до Злучених Держав Америки. І старих і нових хліборобів поселять на окремих господарствах, а не на комунах. Господарство може розвиватись тільки до певних границь, приписаних урядом. Те саме відноситься і до інших підприємств.

Земля дуже врожайна в Гвадалупі, а також у сусідньому селі Антонівці, де також живуть наші люди. Розкішно ростуть помаранчі, цитрини, бросковині, груші, виноград. Води 4 до 10 стій на рік. Земля рівна як на долоні, на рівнині, широкий 5 і довгий 11 миль. Позатим — кругом гори і каміни. Таких долин багато. Так виглядає більша частина північної західної Мексики. На горах росте гарна трава і величезні череди овець пасуться. Чи вони — не знати. Бо тепер, у 1938 р., не вільно мати таких великих черед овець.

Який тепер уряд у Мексику? — Не комуністичний. Дбає про своїх мексиканців, а про „білого“, навіть коли він і родився в Мексику, цілком не дбає. Думаю, що та-

3 ДНЯ

БОЖЕВІЛЛЯ І ПОДРУЖЖА.

Недавно вчені опублікували висліди своїх наукових дослідів у справі божевілля в подружжі. З їх дослідів виходить, що яких чотири рази більше божевілля осіб знаходиться серед тих, що подружжися і розвелися, ніж серед тих, що живуть разом, чи повдвоили. Менше також є серед неподружжених.

Дехто, що любить собі з подружжя життя пожартувати, скаже: „Це жінка заганає чоловіка до дому варятів“. Ні, не жінка. Вчені ствердили, що це саме зародки божевілля в котрійсь з подружжя осіб не дає даному подружжю зжитись. Тому, що ті зародки божевілля були в подружжі, вони немов черваки підточували підмурівки подружжя, аж доки не довели до розводу.

АЛЕ ЧОМУ МАЛО СЕРЕД НЕПОДРУЖЖЕНИХ?

Та виринає питання, чому відносно малий відсоток рекуртується зпоміж тих, що живуть самітним життям? Правдоподібно тому, що вони живуть окремо і можуть зародки свого божевілля держати довше в укрітті. В подружжю жити ці зародки цілий час є виставлені на подразнення. Через те вони кріпляються, стають більш вибуховими і більше дошкочують другій особі. Остаточно людина з зародками божевілля стає до тої міри нестерпним, що опинюється в заведенні для божевілля. Зате самітні люди не можуть ціле життя пережити з малими зародками божевілля й ніхто навіть цього не заприїмить.

При іншій нагоді вчені ствердили, що в галасливих містах, таких, як Нью Йорк, величезна частина людей є більш чи менш диткена божевіллям. Лише щось п'ять відсотків людей є нервово вповні здорові. Ця статистика виглядає на жалюв в очах песиміста. Зате оптиміст скаже, що божевілля не є ніщо таке страшне і на нього не треба дивитись дуже переляканими очима. Бо з наукового погляду до божевілля можна зачислити навіть хвилево сильніше потрясення нервів.

КОТРИ ПОДРУЖЖА СКОРШЕ РОЗБИВАЮТЬСЯ?

Вчені також ствердили, що подружжя, закінчені в церкві, тривають від тих, що закінчені в суді. Розумімо, що на тривалість подружжя впливає може не так сам факт віччання в церкві, як це, що нововженці вже скорше, перед церквою, дивились поважніше на подружжя і шукали для нього якогось вищого, релігійного освячення. Для тих нововженців, що потреби того релігійного освячення не відчувають, навіть церква ні священник багато не допоможуть.

Одні люди дивляться на подружжя як на вигідний контракт, корисний для обох сторін. Колиж пізніше показується, що користі з цього контракту мало, заінтересовані сторони шукають легального розв'язання контракту. Інші люди дивляться на подружжя не тільки з боку користі, але також з боку релігії. Вони не лише шукають особистої при-

кож не є він фашистський, бо всетаки ще трохи свободи там є. Переслідують релігійно, але головню католицьку. Молоканам замкнули були молитовний дім. Та коли довідалися, що молокани не-католики, дім віддали.

Залишив я Мексику назат з гарними враженнями. (Кінець).

емности в подружжю житті, але також шукають сповнення якогось вищого післаництва. Колиж пізніше показується, що користі й приємності у їх подружжі мало, вони всетаки ще якийсь час стараються вдержати своє подружжя з лояльності до своїх релігійних переконань. За те вони дуже часто стають нагороду. Бо, пересунувшись через небезпечні круті, їх подружжя звичайно зацілюється й вступає на шлях задоволення і щастя.

ХАРАКТЕР У ПОДРУЖЖІ.

Раз один психолог сказав, що дівчина пізніше закріплює свій характер тому, що вона підсвідомо чекає на свою пару, щоб описати до неї приспосібити свій характер. Та було це так іще перед війною, коли дівчата могли спокійно сидіти вдома на удержанні родичів і вичікувати своєї „пари“. Нині дівчата мусять працювати на життя. А життєва боротьба вимагає скрісталізованого, укріпленого характеру.

Коли нині дівчина з закріпленним характером, з виробленими поглядами на світ, вийде замуж за чоловіка, то те приспосіблення характерів відбувається значно боліше, ніж колиш. Це є теж причина нинішніх частих розводів.

„ЮДЖІНІС“.

В останніх роках досить поширилась нова наука, звана з грецького „евгеніка“, чи по американськи „юджініс“. Ця наука пропагує ідею, щоб люди, заки рішались мати діти, добре перевірили, чи вони фізично здатні до цього. Діти повинні мати лиш ті родичі, що найздоровіші, говорять евгеніки.

Але ця наука не обмежується тільки до фізичного плекання дітей. Вона твердить, що люди вже при уродженні дістають також своєрідну духову характеристику. Д-р Снайдер на останнім зібранні евгеніків у ньюйорському природничому музеї сказав, що нині багато суспільних забурень і конфліктів повстає з ріжних поглядів на ріжні суспільні справи; а ці ріжні коріняться в расових походженнях. Люди одної раси задиляються на світ трохи відмінніше від людей другої раси. Члени одної і тої самої раси мають більш згармонізовані уподобання, ніж члени двох інших рас.

З цього виходило, що молоді українські покоління такі краще зроблять, коли будуть дружитися й гуртуватися з членами своєї власної раси. Через те вони матимуть у родині менше сварок, клопотів і розводів.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КАРНЕГІ, ПА.

Поминули полк. Евгена Коновальця.

Вістка про трагічну смерть подковника Евгена Коновальця вразила болісно кожного широго українця. Таксамо і в нас. І тому зійшлась ексекція з товариств та зклубу й ухвалено просити о. Маріана Кучера, місцевого пароха, щоб відслужив панахиду за бл. п. полк. Евгена Коновальця. Місцевий парох похвалив цей поступок і заявив, що не панахиди буде відправлятися, а парастас, щоб у той спосіб віддати честь покійному полководцеві, а за душу його принести ширі молитви до Всевишнього Бога.

В неділю, 5-го червня п. р., товариства і члени клубу зібравлись до своїх прапорів в церкві св. Петра і Павла в Карнегі, Па.

По Службі Божій о. Кучер виголосив другу проповідь, патріотичну, згадуючи в ній про життя і заслуги полк. Коновальця. Забили слюзи в

очах парохіян, почувши про заслуги героя, а парох продовжав: „Так, полковнику Евгено! Ти згинув трагічно не на полі бою, але з руки зрадника, який прийшов до тебе як Юда і замість поцілунку, вложив гранату в твій плащ. Ворог-Юда твоє тіло вбив, та ідеї твоєї не знищить: вона буде все між нами. Твоя смерть покличе тисячі ширих українців, які підуть твоїми слідами і не сплять доти, доки наші Ненці України не збудуть волю“.

По проповіді о. М. Кучер відслужив парастас.

Посиф Прокоп.

БОСТОН, МАСС.

Жалібні збори.

Затревожилась наша громада сумною вісткою про героїчну смерть полк. Евгена Коновальця. Це великого організатора нашої нації не стало між нами. Не тільки члени ОДВУ болісно переживають велику втрату, але й ті, що свідомо, чи не свідомо критикували роботу Проводу О. У. Н. Аж тепер усі оцінюють велику роботу полк. Е. Коновальця для українського народу; тепер усі знають, що він не жив для себе, а для великої ідеї, Вільної України. За те ворожі агенти не давали йому ніде спокою. Переслідували його, аж доки не вдалося їм його вбити. Впав вожд націоналістів, але не впаде наша завзятість. Його праця мусить довершитися. Хай не тішиться підступна Москва, ні Варшава, що його смерть припала на часі. Ні! Його діло святе кожному українцеві. За нього всі українці будуть далі боротись, аж доки не буде до щенту знищена ворожа влада на наших рідних землях. Вмерти все треба. А краще вмерти на полі слави, ніж денебуть інде.

Дня 2го червня за починком від ОДВУ ч. 27 скликано загальні жалібні збори всіх громадян. На збори явилось велике число українських громадян, котрі любили полковника Коновальця і піддержували його працю морально й матеріально. Збори відкрив голова відділу, Н. Давискиба, довгою промовою, в якій переповів життя і змагання полк. Е. Коновальця та подав, якою смертю він поляг. У присутніх стояли слюзи на очах. З їх облич можна було вчитати те велике привязання до голови Проводу ОУН, котрий

ВЛУЧА, ВІДДАЛЕНА 15 МИЛЬ.

12-цалева гавбиця прибережної артилерії в Луїсі, Делавар, вистрілює кулю до невидної влучі, 15 миль від гармати.

так уміло провадив бій з ворогами. Описав забрав слово о. Л. Кушнір, місцевий парох, та вказав на велику працю полк. Коновальця для українського народу і попросив, щоб приїзні повстали з містців і склали голову перед його „духом, який буде далі нас вести до перемоги“.

Опісля забирали слово наші громадяни і всі висказували свій жал і біль над цю втраченою. В дальших нарадах ухвалено кілька постанов, яким способом ушанувати його пам'ять. Рішено відправити торжественну поминальну панахиду в місцевій православній церкві. В панахиді мають узяти участь старші і молодші. Всі мають покритися жалобою. В церкві має бути виставлена відповідна могила, а молоді члени ОДВУ, мають стояти на сторожі підчас панахиди. Рішено теж у часі панахиди перенести збірку на визвольну боротьбу. Бесідники закликали, щоб цього року кожний український громадянин і громадянка більше присвятили часу і праці на те, щоб можна було ділами відплатити ворагам за їх жорстокі вчинки.

За уряд відділу: Н. Давискиба, президент; М. Попович, секретар.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Нова професійна сила.

Цього місяця в Темпел, До Скул у Філядельфії покінчив науку українець Олександр Мирослав Довбенко. Він є сином Михайла і Вікторії Довбенків, які живуть у Філядельфії вже 40 років.

Молодий Довбенко уродився 11. листопаду 1912 р. Покінчив Централ Гай Скул, а потім ходив чотири роки до каледжу при університеті Темпел. По укінченні каледжу перейшов до правничої школи при згаданім університеті, яку покінчив за чотири роки з дуже добрим успіхом.

Адвокатську канцелярію відкриває у Філядельфії. Батько його, Михайло, належить до одних з найстарших українських іммігрантів у Філядельфії та вже в молодих літах брав діяльну участь у народнім житті. Був він одним з основників читальні „Просвіти“ у Савт Філядельфії, звідки почалося народне організаційне життя в цій місті. Потім був основником тов. „Любов“, від. 45 У. Н. Союзу, української громади і т. д.

Ще не знає.

— Якийсь учений обчислив, що на десять подружж, одно тільки є щасливе.
— Ну, я ще того не знаю, бо шойно четвертий раз заму-жем.

УВАГА! ЕМБРИДЖ, ПА. І ОКОЛИЦІ! УВАГА! УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА В ЕМБРИДЖ

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 17. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1938. В JUNIOR HIGH SCHOOL AUDITORIUM, Duss Ave., AMBRIDGE, PA.

Початок у год. 7:30 вечором.

Вступ 35 центів.

В програму входять: Виступи місцевого мішаного і мужеського хору ім. М. Лисенка; дітчий хор Української Рідної Школи; українські народні танці школи В. Авраменка; і сольо-співи славної співачки пані Стефанії Цимбаліст з Дітройт, Міш. Управитель хору о. Е. Королішин. Управитель укр. нар. танців п. І. Новаковський. Громадяни і Громадянки Отрим заохочення Вас на цей Величавий Концерт. Приходьте громадо і докажите своєю присутністю, що шануете українське мистецтво й любите українську рідну пісню.

СЬОГОДНЯ!

СЬОГОДНЯ!

РІЧНА ПРОГУЛЬКА КОРАБЛЕМ ПРИ МІСЯЦІ

ПРАВИЛЬНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ ПЕРШОЇ ВАРДИ ДЖЕРЗІ СІТІ, КОРАБЛЕМ „АМЕРИКАНА“

ПОНЕДІЛОК, 13. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1938.

ТАНЦІ!

ЗАБАВИ!

Корабель відібе від причалу „СІ“ (PIER „C“) на початку вулиці Йорк, в Джерзі Сіті, в 8. годині вечором.

ПРОГУЛЬКА ВІДБУДЕТЬСЯ БЕЗ ОГЛЯДУ НА ПОГОДУ.

Тікет \$1.00.

ВІЛЬЯМ ДЖ. МЕНГОВЕРН.

СМЕРТЬ ВІД ГРОМУ.

Грім ударив у двох чоловіків, що пригладилися до гри голфа в гольфовому турнірі в Канзас Ситі. Оба згинувли на місці. Жертвами були: 33-літній Е. М. Кричфілд та 60-літній Вільям Д. Бойл. Були теж легко ранені інші особи.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що засмакувавши його, заснути не можуть, не почитавши такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок. президент Вільсон, пок. прем'єр Клеменсо, бувший прем'єр Лойд Джордж, президент Френклін Рузвельт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, зг. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинець вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цієї хитрої штучки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що втілює одну дорогу, а гонцеві десять.

Накладом „Бібліотеки для всіх“ у Львові вийшла

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого англійського письменника Конана Дойля:

ч. 1. Душогубство в Абей Грендж.	ч. 4. Чоловік з близною.
ч. 2. Пестра стіжка.	ч. 5. Відтятий палець.
ч. 3. Захований клейнод.	ч. 6. Шість Наполеонів.
ч. 7. Танцюючі фігурки.	

Кожна книжечка цієї серії становить собою цілість. Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її можете взяти зо собою в кишеню блузки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів!

Замовляйте в книгарні „СВОБОДА“

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШІЙ ШНИК КНИЖОК.

ВІДОЗВА

ДО ВИХОДІВ З ТОВМАЧ-КОГО ПОВІТУ.

Один український громадянин в Америці дістав з Товмача такого листа:

Товариство „Селянська Бурса“ ім. Маркіана Шапкевича в Товмачі звертається до Вас з проханням про дальшу поміч. Стан бурси в Товмачі представляється так: 1-во вибудувало одно-поверховий дім на двоморговій парселі з двома кімнатами на другім поверсі. А що будову закінчено в 1929 році, себто в часі найвищих цін, то й зятягнені позички на докінчення дому сильно зятяжили на бюджеті товариства.

Ми зятягнули позичку в Банку Господарства Краєвого в сумі 12,000 зл., і сплачуємо її піврічними ратами. Крім того, полишилися дрібні довги. А найважливіше: лишився ще довг у т-ві „Дністер“ у сумі \$315. Оплати від учнів є такі дрібні, що з них не можемо сплатити тих довгів, і тому дуже мучимося.

Повітовий відділ у Товмачі в останніх трьох літах не дає ніякої субвенції на удержання бурси. Громада Товмач останніми роками дає дуже малу підмогу, річно 270 злотих, а навіть тих грошей не хоче відразу виплатити, мовляв: вона сама не має доходів. Всі сільські громади відмовили підмоги на бурсу. А одна з них, хоч навіть ухвалила 75 зл. підмоги, то повітовий відділ зчerkнув ту суму і не дозволив виплатити. Українська суспільність, зубожіла, головно інтелігенція, яка колись спомагала бурсу, а тепер внаслідок убожества не може цього робити.

Цього року є 42 питомці в бурсі. Платять вони так: 11 з них по 30 зл. місячно, 9 по 25 зл., 5 по 15, 3 по 10, а 7 даром, бо є круглими сиротами. З причини піднесення цін на харчеві продукти трудно стягнути кілий видатків з доходу. В останніх часах заряд бурси був змушений жалати від хлопців, щоб їм з дому додавали ще хліба, бо такі дрібні влати не покривають навіть найконечніших видатків на удержання хлопців.

Та, не звертаючи на те все уваги, всетаки в останніх двох роках заощаджено і сплачено довгів на 2,500 зл. Лишається ще незаплачений довг у „Дністрі“, який мусить бути в найкоротшому часі сплачений. Бурса сповняє велику місію, бо колиб її не було, то не було б навіть половини наших хлопців у гімназії. Вартість будинку враз із двоморговим городом навіть нині представляє 60 до 70 тисяч зл., а на тім

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Нью Йорку помер дня 10. червня 1938. р. в год. 2. поночі. АНДРИЙ ФІНА, член У. Н. Союзу й відділу 204. Родився в Більках, пов. Перемішлянщини, Зах. Україна, в 1863. році. До Союзу вступив у березні 1909. р. і став членом 138. відділу в Карлеті, Па. Там же останки Покойного відправлено з погребового заведення п-ні Яреми в суботу, 11. червня ц. р. до залізничн. відстані на родинне кладовище до Дітроїт, Міш. Земля йому пером! М. Близник, секр.

усім є тільки 12 тисяч зл. довгу. Дуже булаб велика втрата, якби ми не могли сплатити довгу і пустили дім на ліцитацію. Тому звертаємося до Вас, як до нашого Покровителя і Добродія, щоб Ви поробили всі заходи та помогли нам той довг сплатити. Велика подяка бідних селянських хлопців нехай буде Вам бодай великою нагородою за Ваш труд при збірці датків на рятівання бурси.

За відділ „Селянської Бурси“: д-р Іван Макух, голова; О. Ж. Плавюк, настоятель.

НІ, ЦЕ НЕ КУХАР: ЦЕ КОНГРЕСМЕН.

Конгресмен Елмер Він з Нью Джерсі любить хвалитися, що має найбільшу фарму для висиджування курят в Америці. Говорив він про це так довго, аж нарешті конгресмени „взяли його за слово“ і конгресмен мусів приготувати курят для конгресменів і газетарів у конгресовім ресторані у Вашингтоні. Потім усі згодилися, що його кури справді добрі. До цієї „церемонії“ конгресмен одівся як справжній кухар.

КОМУНІКАТ

ГОЛОВНОЇ УПРАВИ О.О.Л.

Дел. Дудра відвідає на один тиждень Канаду, а саме від 12-го до 19-го червня ц. р., та виголосить кілька докладів у Торонті й близькій околиці.

Залина адреси:

Від червня взяли ми поштову скринку й відтепер просимо всі листи, писані до Редакції чи головної управи О. О. Л., висилати на адресу: THE LEMKO BELL, Box 103, Sta. D, New York, N. Y.

Висилка грошей.

Головна управа О. О. Л. вислала:

\$100 для кружка Рідної Школи в Сяноці.

\$20 для Олександра Галуцака, Монтевідео, Уругвай, як для політичного емігранта.

Нові відділи.

В травні зорганізовано 4 нові відділи, а саме: 44. відділ у Терівіл, Конн., 45. відділ у Стемфорд, Конн., 46. відділ у Манчестер, Н. Г., і 47. відділ у Тонтон, Масс.

Тим робом від зїзду, який відбувся в листопаді минулого року, зорганізовано вже 11 нових відділів, отже тепер наша організація начислює 47 відділів.

Лемківські Дні.

Деякі відділи вже повідомили нас, що уладжують „Лемківські Дні“ в користь Фонду Оборони Лемківщини. Просимо, щоб і інші відділи припинували цієї справи та приступили до підготовки таких днів.

Вовча поміч

„Гей, ти, зайчику, козаче, Ти відважний, мій земляче! Відчини мені лиш двері і впусти там до печери,

„Бо приходитьсь вмирати! Гей, пусти мене до хати! Тут мороз і вітри вють, Під мною ноги мають,

„А я тут умерти мушу! Гріх впаде тої на душу! Ось ще трошки і замерзну, І зо світу марно щезну!“

КУПУЙТЕ БЕЗПОСЕРЕДНЬО—ОЩАДИТЬ 50%

PREMIER

FURNITURE
SHOW-ROOMS
& FACTORY

СПЕЦІАЛЬНА ЛЮКСУСОВА ОБСТАНОВА ДЛЯ 3 КОМНАТ ДЛЯ МОЛОДИХ ЖІНОК \$198.00.

ОГЛЯНІТЬ НАШУ 5-ПОВЕРХОВУ ВИСТАВУ ПРЕГАРНОЇ ОБСТАНОВИ — ПРИНЕСІТЬ ЦЕ ОГОЛОШЕННЯ, А ДІСТАНЕТЕ 10% ОПУСТУ. — Оферта лише на обмежений час.

185-187 CANAL STREET, NEW YORK CITY
CORNER MOTT STREET. — НА ПОВЕРСІ.
Tel.: Canal 6-2454—2455

Так просився раз до хати
Лис до зайця почувати.
Зайць добре серце має,
Тож і двері відчиняє.

Просить лиса у печеру
І дає йому вечерю.
Лис вечерю заїдає,
На зайця поглядає.

Потім каже: „Мій миленький!
Дай же зїсти це маленьке!“
Як не крикне: „Геть до лиса!“
Як пожула зачинає.

„Я спасла його від смерті,
А він хоче діти жерти!“
„Тихо, бабо!“ — заїць каже:
„Вуйко зараз спати даже.“

„Тільки трошки пожартує,
Завтра дальше поминає!“
А лис зараз по печері
Став шукати по печері;

В моху зайчика стрічає,
Завив, сів і заїдає.
„Ой біда мені та лихо!“ —
Плаче зайць, „Зайчику!“

„Побіжи мериш до вовка!
Он бідаж моя головка!“
Зайчиха поспішає,
Вовка в лісі зустрічає.

Бо він мешкав тут бланзенько,
Поклонилася низенько,
В нього поміч благає.
„Добре“, вовк відповідає.

Скоро скочив до печери,
Лиса викинув за двері.
А за хвилю, чи годину,
Зїв вовк зайчу родину.

Ось і досі є помовка:
„Не зивай на поміч вовка!“

БУВАЄТЕ В РЕСТОРАНІ

АБО САЛУНІ,
при силлячій пива, вина або
горілки? — Домогайтесь, щоби
грали

УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Коли там не мають, подайте їм
нашу адресу: 128-9

SURMA

317 E. 14 ST., NEW YORK
Пийте по наш китальог.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 16th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до
12. вечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ВИХАТИ
НА ЛІТНІ ВАКАЦІЇ

Купити до виїзду. Став до
купання. І до солоної води не-
далеко. Також приймаю на свої
харті.

WM. TURSKI,
Box 66, Chesterfield, Conn.

ВЗОРІ

кабін, шити до ви-
шивання D. M. C. і
стемповані ріш. Пи-
шіть по каталог до

UKRAINIAN BAZAAR,
97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

МІХАЛ К. КОСПОКСІ

ОБЕЗПЕЧЕННЯ І НЕРУХОМОСТІ
(REAL ESTATE)

Публічний нотар. ... Моїх ордер.
Корисельні карти. ... Європейські
справи.

52 JONES STREET, NEWARK, N. J.
Tel.: Mitchell 2-9394

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чо-
ловік і жінок — Шкіра й кро-
в. 223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.

Офісні години 10—8, неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

СИРАКОЗ, Н. Я., І ОКОЛИЦЯ

На випадок похорону в Вашій
родині, як хочете чемної й че-
сної обслуги по приступних ці-
нах, удалітесь до:

JOHN F. GIMINSKI,
Funeral Director
1320 W. Genesee St., Syracuse, N.Y.

ВОЛОДИМИР БОЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в БОСТОНІ, МАСС., І ОКОЛИЦІ.
Обслуга швидко і чесно.

WALTER V. BOYKO

40 LEVERETT STREET,
BOSTON, MASS.

Telephone: Capitol 5461.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжннї, як далеко поза
Ньюарком. Вразі потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга швидко
і чесно. — Офес:

383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ
ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2565.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удобретель
заряджує погребам по ціні так
низькій, як \$150. Обслуга
найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals at low as \$150.
Telephone: Orchard 4-2568

(16)

Але Тарзан не налякався ре-
вольвера. На погрози капітана
він спокійно відповів: „Коли
ви певно знаєте, що це я ско-
пив вашу дитину, то ви тільки
наразите ту дитину на певну
згубу, коли мене вб'єте. З жи-
вого вам буде більше кори-
сти“. Спокійні слова Тарзана
охолодили капітана і він на-
віть засоромився, що дався
захопити такому сліпому гні-
вові.

„Чому ви думаєте, що це я
схопив вашу доньку?“ — до-
питувався Тарзан, користаючи
з хвиливого охолодження капі-
тана. Замість відповіді капі-
тан відкрив двері і звелів пя-
тьом чорним увійти до середи-
ни. Всі вони були завушники
Абдуля Кеба і всі вони в при-
явності капітана і Тарзана
присягалися, що бачили вла-
сними очима Тарзана, як він
таскав дитину.

Останнім з тих п'яток був
той, що нібито знайшов меда-
лик дівчини. Він іще раз по-
вторив свою історію, заклика-
ючи на всі душі, що він
справді бачив Тарзана з дів-
чиною і від неї дістав загад-
ний медальок. Тарзана охопила
досада і він твердо відповів:
„Ні один з тих чорних не бачив
мене, ні я не бачив їх. Бо ко-
либ вони були доглянули ме-
не, то також я був би догля-
нув їх“.

„Стільки людей не можуть
брехати. Автім чого вони ма-
либ говорити неправду? Ти
мусів викрасти мою доньку з
підміти, що я приказав тобі
звідсіля забиратися. Моя
донька є десь у твоїм укрітті.
А можливо, що вже не жие“,
давав він здавленим голосом.
Запановуючи над собою, він
закінчив: „Свідомство проти
тебе. Коли ти не повернеш, то
будеш суджений і згинеш“.